Huszadik évfolyam. 22. szám. Kolozsvárt, péntek, január 27. 1899.

Szerkesztői iroda:
Belmagyar-utcza végén (Máriaffy-ház), a hová a lap szellemi részét megilletö közlemények czimzendők.

Az „Ellenzék“ előfizetési dija:

Egész évre	16 forint.	Negyedévre	4 forint.
Félévre	8 forint.	Egy hóra	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 krajczár.
Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.
Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadó-hivatal:
Kolozsvárt, Belközép-utcza 33-ik szám.
Egy négyszög czentiméternyi tér ára **4** krajczár. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek.
Reklám sora **1 forint.**
Bélyeg-illeték minden hirdetés után **30 kr.**

Hivatalos közlemények sora **5 forint.**
Nyilttéri czikkek garmond sora után **20 kr.** fizetendő.

A bukás utja.

Most már — állitólag — csak azon mulik a parlamenti béke helyreállitása, hogy Bánffy Dezső báró urnak alkalom nyujtassék a — tisztességes visszavonulásra.

De hát, ha *csak* ez volt a czélja ő kegyelmességének, miért nem mondta ezt *előbb?*

Hát feltételezhették-e az ellenzéki pártok bármelyik árnyalatáról, hogy a Bánffy ur *visszavonulása* elé akadályokat kiván görditeni?

Hiszen a mult év ősze óta maga az ellenzék volt az, a mely arrra is törekedett, hogy az az ur visszavonuljon az aktiv politikától és engedje át a helyét olyan férfiaknak, a kik *értenek* az országkormányzás mesterségéhez és a kik előbbre valónak tartják az ország dolgát a maguk egyéni érdekeinél.

Az a heves és elszánt küzdelem, melyet az ellenzéki pártok ősz óta folytatnak, valójában azért mérgesedett el, mert Bánfiy ur hallani sem akart a visszavonulásról.

A most már — hála az ellenzék kitartó küzdelmének — oda fordult a dolgok sorja, hogy a Bánffy ur személyes pártja is csak a felett töpreng, hogy miként lehelne ezt a visszavonulást ő kegyelmességére nézve *kevésbbé kényelmetlenné* tenni.

Hát mi készséggel elismerjük, hogy Bánffy urra nézve nem valami kellemes dolog olykép szállani le a kormányelnöki magaslatról, hogy abból a magasságból minden *átmenet* nélkül egyszerre lépjen át a semmiségbe, de hát kedves Báró ur az nem önnel történik meg először, hogy érdemetlenül hágjon fel valamely magaslatra és onnan egyenesen a földre hulljon vissza. A história irók nagyon sok ilyen esetről tudnak, s a ki históriát olvas, az előtt nem ismeretlen fogalom a *bukás*, mint a mily kevésbbé ismeretlen az is, hogy hatalomvágyó férfiak minden igaz ok nélkül felkaptak az ugorkafára és — leestek az ugorkafáról.

Hát Bánffy urral is csak ez a processus fog megismétlődni. És ha elemezzük a dolgokat, mindazok között, a kikkel az életben ilyen eset esett meg, talán épen Bánffy ur az egyedüli, a ki magasabbra jutott, mint a hová eljutnia szabad volt, s a ki, ha ebből a magasságból lezuhan, megint csak ott találja magát, a hová a Végzet rendelte.

Sem Bánffy ur, sem a pártja ne essék nagyon kétségbe ezen a kényszerü, de nagyon is természetes bevégződésén a Bánffy ur politikai pályájának.

Mióta a világ áll és az emberek politikát csinálnak, sürün ismétlődnek a Bánffy uréhoz hasonló esetek. Egyik másik hirtelen felkap a csucsra, de, mert megállani nem tud rajta, hát egyszerüen a — földön találja magát.

És azok, a kik megcsodálták ezeknek a magasba jutását, azok csakhamar megalkusznak azzal a körülménynyel is, hogy abból a magasból ép oly hirtelenséggel lehet lezuhanni, mint a hogy egy óvatlan pillanatban oda felkap egyik másik boldog halandó.

Aztán vallják meg őszintén a Bánffy ur hivei, hogy négyesztendei sütkérezés a hatalom napja körül éppenséggel elég volt annak az urnak, a ki most azon a ponton áll, hogy megválljék a hatalom birtokától és beszegődjék — *Tarnóczára bojtárnak.*

Négy esztendőn át Magyarország miniszterelnökének lenni azzal a csodálatosan szükös tehetséggel, melylyel ez az ur rendelkezik — a gondviselés oly bőséges kegyelmének az eredménye, a melyért csak hálával viseltethetünk.

Ne sokat buslakodjanak tehát a Bánffy ur bukásán. Ez csak természetszerü befejezése egy olyan államférfiu pályájának, aki nem termett nagyobb feladatokra és csak a szerencse, meg a véletlen voltak segitő társai a magasba való jutásának.

Hogy visszavonulása tisztességes legyen, ebből se csináljanak érzékenységi kérdést. Megbukik, s vége van. A szerencse hajtotta a magasba, s mert e szerencse forgandó, hát Bánffy urat sem hordozhatja mindig a tenyerén. Arról aztán a Bánffy ur pártja sem tehet, ha a szerencse elpártól ő kegyelmességétől.

Ám, ha mégis bekövetkezik a vég és Bánffy urnak meg kell adnia magát a sorsnak és a párt ugy véli, hogy neki kötelességében áll a visszavonulás utját megtisztitni a göröngyöktől, ám akkor csak álljanak munkába és takaritsák le az utat. Mi — mint ellenzék — kiknek a Bánffy ur sorsa megfordulásában cselekvő részünk volt, megtesszük azt a szivességet, hogy öket ebben a munkájukban nem akadályozzuk meg.

Ámde azt ne kivánják tőlünk, hogy mi álljunk be — *utkaparóknak.* Nekünk czélunk csak az, hogy Bánffy ur távozzék; aztán az egészen az ő dolguk, hogy ő kegyelmességének ezt a keserü falatot miként kivánják — *megédesiteni.*

A válság.

Budapest, jan. 27.

Elvi nehézségei a parlamenti békének már alig vannak, ellenben annál komolyabb dolgot okoz a biztositékok kérdése. A lelépő Bánffy báró nem adhat biztositékot, utódja ismeretlen, a szabadelvü párt csak ad hoc adhatna, de ki áll jót arról, hogy az uj kormány megnyervén az indemnitást, nem oszlattatja-e fel házat, már csak azért is, hogy a szabadelvü párt rekonstrukcióját, esetleg fuzió nélkül is megkisérte.

Ezenkivül a Tisza-klikk most **Perczel Dezső elnökségeért akarja megakasztani a békét,** mintha bizony vele nyerne valamit a parlament s nem lenne az ő erőszakosságokra hajló természete állandó veszedelme a belső békességnek. Perczel Dezső ur annyira pártember volt, a pártérdeket annyira fölébe helyezte mindenkinek, hogy belőle **jó elnök** csak akkor lehetne, ha egész valóját meg tudná tagadni. Miért állitják ezt a jeles férfiut állandóan az érzelmek és a kötelességek összeütközései közé? A szabadelvü párt ismert érdemei jutalmául ám válassza öt elnökének, de az országot kimélje meg ő kegyelmességétől.

Szilágyi Dezső uj elnökségének annál több barátja van minden párton s ha Széll Kálmán is belátja Perczel agentprovocateuri elnökségének lehetetlenségét, hinni lehet, hogy a személyi nehézségeken átevezhetnek s csak a biztositékok kérdésében kell keresniök a megnyugtató megoldást.

Ujabban a kiegyezési provizórium körül is támadtak nehézségek, a mennyiben az 1903-ra következő esetleges még egy évi provizóriumra esnének a külfölddel való vámszerződések megujitásai, s ha ezeket a közös vámterület alapján kötnék meg, ismét prejudikálnának azzal az önálló vámterületnek. E pontban azonban Széll Kálmán fel van hatalmazva, hogy minden kétséget eloszlathasson.

A biztositékok nehéz kérdése szinte önmagától hozza felszinre az uj pártalakulás szükségét, melyben a diszidensek és a nemzeti párt megtalálhatnák a legkielégitőbb megnyugvást, a szélsőbal pedig biztositékot kapna az iránt, hogy az egész vonalon tisztességes kormányzat váltván fel a korrupcziót, e párt törekvései elé mesterséges akadályok nem állittatnának.

*

A szabadelvü párt legközelebbi konferenciája szombaton, vagy hétfőn lesz s az elé roppant érdeklődéssel tekintenek, noha teljességgel alaptalan az a hir, mintha ez az értekezlet a kabinet lemondásával, vagy az uj kabinet bejelentésével foglalkozhatnék.

A béke reményének kifolyása, hogy erős kombinálgatások folynak arra nézve, ki alakitja meg a jövő kabinetet s kik lesznek a tagjai.

Ebben sincs semmi bizonyság.

Az egyik szerint csupán *Bánffy báró mondana le*, egyébként a kabinet változatlanul megmaradna s a miniszterek egyike lenne a kabinet feje.

Sürübben emlegetik Széll Kálmán miniszter elnökjelöltségét. Ámde, ugy mondják, hogy Széll Kálmán nem fogadja el a miniszterelnökséget. Ezzel szemben viszont azok, hik Széll Kálmánnal a legutóbbi napokban közelebb érintkeztek, tudni vélték, hogy ő az ország s a monarchia ilyen sulyos viszonyai közt a király kivánságát magára nézve parancsoló kötelességnek tekintené.

A harmadik verzió szerint Kállay Béni közös pénzügyminiszter lehetne az uj miniszterelnök. De ezt mindenütt egészen valószinütlennek mondották, már csak azért is, mert Kállay évek óta Bécsben él, Budapestre csak nagy ritkán s mindig rövid időre jött és egyetlen párttal sem tartott fenn közelebbi érintkezést.

A polgári iskolákról.

Tanügyi körök még soha annyit s oly behatóan nem foglalkoztak a polgári iskolával, mint épen az utóbbi időben, midőn e nagy horderejü intézmény ujjá-alakitása van készülőben.

Az Orsz. Közokt. Tanács a miniszter felhivására elkészitette a maga javaslatát, de azért minden tanügyi kör foglalkozik a polg. iskola sorsával, jövőjével.

A középiskolai tanáregyesület kolozsvári köre is foglalkozott már egy gyülésen e kérdéssel s a határozatot legközelebbi gyülésére halasztotta.

Igy lévén a dolog, nem tartom fölöslegesnek, hogy a határozathozatal előtt egyet mást fölemlitsek.

A polgári iskola keletkezésével megelőzte korát, mert oly idöben keletkezett, midőn annak szükségét csak kevesen látták s igy történt, hogy beékelték nyomoruságosan a nép- és középiskola közé s ott maradt mind maig, jeléül annak, hogy népünk még csak most kezdi érezni iskolánk missióját.

A polgári iskolára hét osztálylyal, középiskolai jelleggel már a fokozatos haladás czéljából is szükség van. Alkalmat kell adnunk a nép minden rétegének, hogy saját hajlamait követve, azzá legyen, mi ezek folytán lehet.

A polgáriskola van hivatva azon ür betöltésére, mely mai iskoláztatási rendszerünk mellett az ur és paraszt között van, vagyis teremtenünk kell értelmes, müvelt középosztályt, s erre a szakszerüséget a magasabb müveltséggel kell összekötnünk, a mit a polgáriskolával érhetünk el.

A polgáriskola mai iskola fajaink között nélkülözhetetlen, sőt valamennyi iskolánknál fejlődés, haladás lesz észlelhető, ha a polgári iskola a tervezett egészséges szervezettel létesül.

A minősitési törvény, mely minden alsóbb hivatalon érettségit kiván, leszállitotta a gymnasium nivóját, mert sok olyan egyén tódult oda, kinek főczélja az érettségi megszerzése volt, mire a 7 osztályu polgári iskola létesülésével kevesebb példa lesz s a gymnasium nagyobb sikerrel folytathatja alapvető munkáját, mert nem fog kelleni, — mint ma, — tudományos és reális czélnak is szolgálni. Semmi sem bizonyit inkább a polgáriiskolák létjogosultsága mellett, mint az, hogy annyi elnyomatás, lenézés és megvetés után áll, erősödik, növekedik mostoha sorsa daczára.

Harmincz éves tapasztalat bizonyitja állitásaimat, s midőn most sorsa forog szóban ez intézménynek, nem tehetem, hogy még néhány szót ne szóljak arról a kitartó munkáról, melyet az iskolák tanárai minden remény és jutalom nélkül végeztek.

Addig, mig a sorsunk megdöntő Paedagogium nem volt, nem ismertük a polgári- és középiskolai tanári képzés és fizetés közötti külömbséget, de mihelyt a Paedagogium létesült, leszállt a most már kisebb képesitésü tanitó tekintélye, fizetése s dicső minisztersége alatt Csáky gróf létesitette legnagyobb megaláztatásunkra az 500 frtos segédtanitói állásokat.

A rendes tanárok fizetése ma is csak 800 frt, tehát csak kétharmad része a középiskolai rendes tanári fizetésnek, pedig a munkánk egy, sőt a mienk nehezebb, mert gyengébb tehetségü több van nálunk, mint náluk, s azonkivül óránk több, gyermekeink neveltetése költségesebb, mert sokszor városra kell vinnünk, s kis helységekben mintegy eltemetve élünk.

A tudományos munkásság hiányát ujabban szemünkre nem vethetik, mert körülményeinkhez mérten produkálunk is a tudomány mezején, csak még az kell, hogy legyenek megfelelő könyvtáraink polgári iskoláink mellett s ne kelljen hetenként 24-órában négy órát tanitanunk s 200 növendéknek hetenként egyszer a dolgozatát kijavitanunk.

Mód és alkalom szükséges, hogy ez iskola s tanárai a kor igényeinek megfelelő áldásos müködést mutathassanak.

Bánffy-Hunyadon, 1899. jan. 25.

Hantz Gyula.

Az árpástói ekklézsia sorsa.

— Az igazgató tanács figyelmébe. —

Árpástó, jan. 12.

Egy esetet hozok fel, a mi az árpástói ref. eklésiával törtért. A templomuk összeomlással fenyegetett, mást kellett épittetnünk, pénzünk nem lévén legendő, két kölcsön adó intézetnél kerestünk és kaptunk is, az egyiktől 5 % a másiktól 4½ %-ra azzal, hogy a békebelezési engedélyt a püspöktől eszközöljük ki. Mielőtt e tekintetben kéréssel fordultunk volna, kértünk az igazgató tanácstól kölcsönt, igértek is 42 évre 6 % kamat mellett, a kötlevelet aláirás végett ki is küldették, mielőtt mi ezt aláirtuk volna. Ujból kértük a püspököt, hogy miután más intézet is igért 5 % adjon a püspök ő méltósága is azon alapból, mely alapba nekünk is mint ekklézsiának van pénzünk, 5 %-ért.

Volt akkor a püspöknek egy titkár féléje, a ki talán az igazgató tanácsnak is jogtanácsossa volt, ez már elhunyt. Ettől a választ kaptuk, hogy vagy irjuk alá a kötleve-

AZ „ELLENZÉK“ TÁRCZÁJA.

1899. január 27.

A kisérletezésről.*)

— Irta: *Nérei Ödön.* —

A szellemek nyilvánulásai különféleképpen történnek.

Ugyanis látó, beszélő, iró és fizikális-médiumok utján, mely utóbbiak segélyével történnek az asztalkopogások, forintos-körök és forgó korongok s egyéb szerkesztmények segélyével a tulvilágiakkal való értekezések és közlekedések.

Mindezen nyilvánulások akkor mutatkoznak, ha a kisérletező egyének egyikének, vagy többjének periszpritjével képesek a tulvilágiak a saját periszpritjüket összekötni.

E szerint a fődolog a médium, azaz az eszköz. Előbb azonban tudni kell, milyenek a fentebb emlitett jelenségek?

A látó-médium többnyire „trance“-ban, tehát önkivületi állapotban látja a szellemeket, vagy másféle látományokat, a melyeket azután éber állapotban el tud beszélni. Ebben tehát megmarad a tudat arról, a mit látott és beszélt.

A beszélő-médiumot mindig trance-ban, tehát önkivületi állapotban szállja meg egy, vagy egymásután több szellem, ugy hogy kénytelen a megszálló szellem kivánsága és akarata szerint beszélni, olykor olyan nyelven is, a melyet éber állapotban nem bir. Mindig oly tárgyról beszél, a melyről előre fogalma sincs, mely sokszor egész értelmi körétől elüt, vagy azt felülmulja; vagy oly dolgokról beszél, a melyekről a tér és időbeli különbségek miatt éber állapotban tudomással nem is birhatott volna.

Az iró-médium egész éber állapotban, vagy trance-ban, hasonlóan a beczélő-médiumhoz, ir oly dolgokról, melyekről tudomása sincs; oly nyelveken is, melyeket nem ismer.

A fizikális-médium asztalokat, vagy más tárgyakat mozgatnak meg, kopogások és más egyéb hangok hallhatók; a forgó korongon, vagy a körben irt betüknek egy pénzdarabbal történő megjelölésével szavak nyerhetők.

Mindezen fajta médiumok, vagy önmaguk által, vagy arra hivatott egyének által, delejességgel (magnetizmus) fejleszthetők. Ezen magnetizmus alatt nem értendő hipnotizmus és ez utóbbi révén előidézhető tünemények.

Ha nincs határozott fejlettségü médium, mely egyik vagy másik irányban már nyilvánulásokra képesitve van, akkor a következő módon kell megkisérleni a médium kiválasztását és fejlesztését:

Családi, vagy baráti körben összebeszél 2—10 egyén, mindkét nembeliek (14 éven alóli gyermekek kizárásával), a kik a spiritizmus iránt bármily irányban, akár leleplezési szándékkal, akár tanulmányozás czéljából, érdeklődnek és megállapodnak a következőkben:

1. A részvevők egy részének legyen legalább némi fogalma a tárgyról és ezek közül egyet kijelőlnek, a ki az üléseket vezeti és a kinek rendelkezése alá a többiek magukat alávetik.

2. Meghatározzák a hétnek egy, vagy legfeljebb két napját és óráját, melyen kisérletezni fognak.

3. Meghatározzák, hogy a ki a kitüzött idő elteltével meg nem jelenik, nincs többé jogositva a helyiségbe (szobába) lépni, nehogy zavarjon.

4. Kijelölnek egy olyan helyiséget (szobát), a melybe a külső zajból lehetőleg kevés hatolhat be s a mely az ülés megkezdése előtt elzárható. Intézkednek, hogy az ülés tartama alatt az ajtón, vagy ablakokon kivülről ne kopogjanak.

5. Ha igy a zavartatás ellen magukat biztositották, helyet foglalnak bármily alaku és készitményü asztal körül (az asztalban vasszegek is lehetnek) ugy, hogy ha kezeiket (a tenyereket) az asztalra tették, könyökeik ne érintsék egymást. Az asztalra tett kezek a szomszéd ujját keresztezzék, ellenben a hüvelykek ne érjenek össze és az asztal lapján felül (ne alól) legyenek.

6. Ha elhelyezkedtek, hangulatkeltés czéljából ajánlatos valami megfelelő énekbe kezdeni, vagy még megfelelőbb rövid imát mondani.

7. A helyiség meg lehet világitva, azonban félhomályban — a tapasztalat szerint — sokkal hamarább megindul azon folyamat, mely a nyilvánulásokat elősegiti. Ha egyszer határozott formában történt nyilvánulás, akkor ez bármely világitásnál is fog ismétlődni.

8. A helyiség ne legyen 15—16° R.-nél melegebb és tiszta levegővel birjon.

9. Ülésezni vagy étkezés előtt, vagy legalább 1½ órával étkezés után lehet és kerülni kell a szeszes italok tulságos élvezetét, mert különben nem képesek a jelenségeket helyesen mérlegelni.

10. Ha az ima, vagy ének elhangzott, legjobb egészen csöndben ülni és várni a következendőket.

Eleinte nem kell tovább ülni, mint legfejlebb ½ órát, mert ezentul a figyelem ellankad, a test elfárad és ez az észlelést ugy is zavarja, sőt beállhat azon jelenség, melyet az orvosok: az izmok osszilácziójának neveznek: ez egy önkénytelen reflex mozgása az izmoknak, mely ha a jelenlévők nagyobb részénél beáll, könnyü asztalt képes rezgésbe hozni és igy a tüneményt hamisitva előidézni.

De türelemmel kell lenni és ily üléseket folytatni kell addig, mig jelenség mutatkozik.

A türelmetlenkedő tagot ki kell zárni, hogy ne zavarjon; de ha egyszer már nyilvánulás történt, az ilyen türelmetlenkedő ismét bevehető.

Hangsulyozom, hogy mit sem használ, ha eleinte tovább mint 20—30 perczig üléseznének, mert nem hosszantartó ülésezés segiti elő a jelenségeket, hanem a többszöri ülésezéssel érhetni el, mintsem a hosszantartókkal, a melyek alatt az ülésezők elfáradnak, az érzékenyebbek pedig könnyen izgatottá válnak. Az ennek folytán esetleg keletkező véleményczerék czivódást idézhetnének elő, a mi aztán a hangulatot végleg képes megrontani.

Türelem itt a fődolog, azután az összhang. E két tényező nélkül csakis kész médium jelenléte vezethet sikerre.

Hogy a türelmetlenkedőket némileg biztathassam, ide iktatom, hogy saját kisérleteimnél csak a tizenhatodik (16) ülésnél kaptam nyilvánulást, de ez azután teljesen kielégitett és meggyőzött.

Határozottan kerülni azt, hogy az esetleg kilépő körtag helyett egy másikat, ujat fogadjanak be, mielőtt még nyilvánulás történt volna, mert ez késlelteti a sikert. Az uj tagnak bele kell szokni az összhangba.

11. Ha nem asztallal, hanem a körrel kiván a társaság kisérletezni, ugy ezt olyan formán kell tenni, hogy egy iv papirra egy jókora kört rajzolnak, melynek periferiájára az abc betüit körbe irják, helyet hagyva a számjeleknek 1—0-ig. Azután a körben ülők egyike a másik után megkisérli, vajjon a kör közepébe tett ezüst forintos nem mozdul-e meg, ha ujjával gyengén *a* pénzdarabot érinti.

A medáliás képességü egyén keze el fogja tolni a pénzdarabot az egyes betükhöz akkor is, ha oda nem néz, például tekintetét a mennyezetre irányitja. Egy másik tagja a körnek aztán az egyes betüket, a melyeket a forint érint, egy papirra felirja és igy szavakat és ezekből képezet mondatokat nyernek. Ez uton hangosan — de sokszor gondolatban — feltett vagy zárt boritékban letett kérdésekre meglepő feltételeket lehet kapni.

12. Az asztallal való kisérletezés segélyével azonban a medális jellegü egyéneket könnyen ki lehet puhatolni. Ugyanis az asztal mozgása dölése megjelöli a médiumot, vagy a feltett kérdésre annak nevét kikopogja.

(Vég. köv.)

*) Mutatvány a szerzőnek „Tájékoztató a spiritizmus történetéből, elméletéből és kisèrletezéséről“ czimü munkájából.

Megbánás.

A tövisek és narancsvirágok szerzőjétől.

— *Angol regény.* —

Az „Ellenzék“ részére forditotta: **AMICA.**

XVIII.

(Folytatás.) (25)

— Ezen egész idő alatt — folytatá Fairfaxné — Alice leányom Francziaországban volt. Ottan kitünő állást talált és velem is jobban mentek a dolgok. Ekkor a nyugtalanság időszaka következett. Gábriella azt irta Indiából, hogy a férje valami hivatalos dologban Faizabadba fog utazni és három hónapig lesz távol.

— A következő levele a férje halálá-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

let vagy küldjük vissza; 5 %-ra nem kapunk, de más intézetet az eclésia vagyonába nem enged békebeleztetni. Volt a kötlevélnek még egy nehéz pontja t. i. az, hogy adosságból részletenként nem törleszthetünk, s ha pedig törleszteni akartunk, azon esetre 300 frt büntetést kell fizetnünk.

A vállalkozóval szemben a kötlevél utolsó pontja azt mondta, hogy ezen szerződés csak akkor válik kötelezővé, ha a püspök alá irja, volt itt abban az időben egy papunk, a válalkozóval össze ültek és bé mentek Kolozsvárra. Ott mit és kivel végeztek, nem nem tudjuk, tény az, hogy a vállalkozó hozzá fegott az ócska templom elbontásához, mi hiába tiltakoztunk, panaszoltunk; a templom el volt bontva a kötlevél is megerősitve le jött.

Tehát sarokba voltunk szoritva pénz kellett; aláirtuk a szerződést, a pénzt megküldették, az eclésia most abban a bajba van, hogy azt a nagy kamatot pár esztendeig fizeti, aztán tovább nem képes.

Az épitésre semmi segélyt nem adtak, másodszor méltoztassan valami utasitást adni, miként menekedjünk meg 6% és a 700 frt büntetés pénztől, hogy részletenkint fizethessük a tartozást csak?

X. Y.

A képviselőjelöléshez.*)

— Levél a szerkesztőhöz. —

Kolozsvár, jan. 27.

Az „Ellenzék“ tegnapi számából meglepetve olvastam a szabadelvü párt kebelében a II. kerületi jelöltség kérdésére nézve felmerült ellentétekről szóló hirt, mely elég csodálatosan annak a reménynek kifejezésével végződik, hogy Feilitzsch Arthur br., mint erős pártember, bizonyára nem fog szakadást idézni elő a párt kebelében.

Kissé maliciózusnak találom, hogy az „Ellenzék“ mint a szabadelvü párt egységének az őre szerepel, de azért sine ira et studio füzök ehez egy pár megjegyzést, a melyek közlését azért kérem, mert nézetem szerint minden téves állitásnak az elkövetése helyén kell rektifikáltatnia.

Ime megjegyzéseim:

Az „Ellenzék“ pártbontás jellegével birónak minősiti Feilitzsch Arthur br. részéről az esetleges fellépést. Nós hát az „Ellenzék“-körülbelől nincs informálva e jelöltség előzményeiről. Nincs informálva azokról a jelentős tekintetekről, a melyek a szabadelvü párt vezetőségét — tekintet nélkül arra, hogy tagjai I. vagy II. kerületbeli választók — arra inditották, hogy a közelgő képviselőválasztásnál Feilitzsch br. jelöltségét lanzsirozza.

Ennek magyarázata — személyes motivumoktól eltekintve — összefügg az országos eseményekkel. Tudjuk mindannyian, hogy a szabadelvüpárt országos központja kőrében a legujabb események hatása alatt különböző árnyalatok keletkeztek. Egyik az árnyalatok közül békés irányzatoknak hódol, kompromisszum tárgyalásokat folytat az obstructionálistákkal és kész concessiokat tenni az ellenzéknek. Ezzel szemben a másik árnyalat első sorban a szabadelvü párt 23 éves multja által megszerzett prestige szempontjaira reflectál és bár a rend kedveért kész felvenni a transaktiók fonalát, de minden olyan kisérletet vtsszautasit, a mely a párt önérzetétől áldozatot követel, avagy a párt ez időszerinti vezére, a miniszterelnök és a pártnak vele szemben tanusitandó köteles és feltétlen solidaritása szempontjából téves feltevésekre szolgáltathat alapot.

Nós hát nem titok — a párt lapjának magatartása eléggé nyilvánvalóvá teszi, hogy a kolozsvári szabadelvü párt vezetősége ennek az utóbb jellemzett áramlatnak áll a szolgálatában. Ezért kell tehát olyan jelöltet keresnie, a kinek már személyisége félreérthetlenül kifejezi a pártvezetőségnek ezt a hangulatát. Ilyesmire pedig Feilitzsch Arthur báró sokkal alkalmasabbként jelentkezik, mint Haller Károly dr. ur.

Haller dr. ugyanis vérmérsékleténél, koránál és összeköttetéseinél fogva mindig a tranzaktiókra hajlandó elemet képviselte pártunkban. Emlékezhetnek rá, hogy mint hodolt pl. mint polgármester az ellenzéki Bartha Miklós felhivásának, midőn nem törődve a más irányban angazsált párt-tekintetekkel, a kultur-egyleti mozgalomnak tüntetően élére állt, s a legagresszivebb, később a vezetők által is dezavualt chauvinizmust suggerálta az egyesület czéljául.

Polgármestersége idején is a legmerevebben elzárkózott a pártérdek irányitó befolyása elől, a melyet pedig a mi sajátos viszonyaink között — egyetlen közigazgatási tisztviselő sem utasithat el magától, a mint ezt a legkiválóbb liberalis politikus: Tisza István gr. ismételten kifejtette.

A véderő-vita idején, midőn az ellenzék részéről egyenesen pártnak megbontására irányuló czélzattal, oly sulyos támadások intéztettek a szabadelvü párt ellen, dr. Hallert ismét nem találtuk sorainkban, ő az ellenzéki férfiak által inditott tiltakozó mozgalomban szerepelt.

Mindezeknél fogva az ő jelöltségében és egy a párt multjával és a jelen feladataival ellentétes irányzat megnyilatkozását látjuk, s ugy vélekedünk, hogy ha lehet a pártegységet fenyegető veszedelemről beszélni ez a Haller dr. jelöltségében fenyeget. Mi tehát ragaszkodunk a Feilitzsch br. jelöltségéhez és engedje meg nekünk az Ellenzék, hogy e részben dirrectvául ne az ő nézetét tekintsük.

Eyy elvhü szabadelvü.

*) Ezt a czikket a helybeli szabadelvü párt egy előkelő tagjától vettük s az abban hangoztatott méltányossági okokból közöljük.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, január 27.

— **Személyi hir.** Pázmándy Dénes, az országos színész egyesület elnöke, a ki két napig Kolozsvárt időzött, tegnap estve a gyorsvonattal visszautazott Budapestre.

— **Mikor lesz a választás?** A központi választmány ma délután gyülést tartott s a választás napjául **február 17-két** tüzte ki. Elnök: Pisztori Mór. Jegyzők: Széchy Ákos és Menyhárt Gáspár.

— **Hol született Szilágyi Sándor?** Szilágyi Sándor édes apja a kolozsvári ev. ref. gymnásiumnak volt nagytudományu tanára. A midőn Sándor fia született, a Belfarkas utczában levő tanári lakások egyikében lakott. És pedig a templom felöli ház emeletén volt a Szilágyi lakása. Ebben a házban, a mely emléktáblával jelöltetik meg, jelenleg Geréb Márton tanár lakik.

— **Temetés.** Tisztességes embernek, ha meghal, tisztességes temetést adnak — diszpolgárnak disztemetést sendez az Entreprise. Ez, tudniillik, a szabadelvü párt, mely vezérét bucsuztatja, de nem éri be azzal, hogy még egy bizalmi tüntetést csináljon neki s a főpolgármester által fáklyás-zenét, hanem csodálatos észjárással, az ellenzéktől követeli, hogy a koporsó előtt tisztelegjen, fegyvereit előtte lerakja és gyászmenetben kikisérje Bánffy Dezsőt. Ez mindenesetre izléstelenség. Hódolatot követelni azoktól, kiket kegyetlenül üldözött, csak neki juthat eszébe. Más ember beérné a legfelsőbb kegyelemmel és barátainak siránkozásával. Semmi esetre sem zavarná senki sem az ellenzéki pártokból a legnagyobb pompát s a legszebb bucsuztató beszédeket, s a történelemre biznák államférfiui érdemeinek méltatását.

— **Brassai bácsi és Patti Adelina.** A Patti-láz idejében történt ez a kis adoma a mi hires tudósunkkal. Budapesten hangversenyezett épen a hires énekesnő s az öreg Brassai bácsi nagy Patti-enthuziasta lévén, felutazott Budapestre s egy világért sem maradt volna el a hirneves diva egyetlen hangversenyéről sem.

Óriási feltűnést keltett egy izben a zenekedvelő Brassai bácsi, mikor a vasutról egyenesen a Redoutba hajtatva, vállán pléddel, nyakában gukkerrel, kezében pedig régi divatu himzett pakktáskával, integetett egy, az első sorban ülő erdélyi mágnásasszony felé.

Már a jegyszedők görbe szemmel néztek a furcsa alakot, s egy épen meg akarta szólitani, mikor hirtelen hozzárohant egy ismert zeneszerzőnk s rákiáltott:

— Hagyja azt az urat az istenért, hiszen az a hires Brassai és még Londonba is ugy jár el hangversenyre, a hol Viktória királyné is ott van egész udvarával.

Brassai bácsival különben még máshol is megesett ilyen história, mert a divatra soha semmit sem adott.

— **Öngyilkosság.** A bánffy-hunyadi főszolgabiró táviratilag értesitette a kolozsvári rendőrséget, hogy Székely János kolozsvári könyvtár tiszt Kalota-szent-király községben tegnap főbe lőtte magát. A rendőrség ennélfogva intézkedett, hogy az öngyilkos temetéséről hozzátartozói gondoskodjanak.

— **Nagy szebeni csata 50 évi évfordulója.** Mig a fiatal nemzedék nagy része a multtal s a nemzet történeti eseményeivel nem törődik, addig a nagy idők hősei kegyelettel ápolják azoknak az eseményeknek emlékét, a melyek hazánk ujjá születésére befolytak s a melyekért ők életüket és vérüket áldozták. Bem tábornok hadseregének egy kiváló katonájától kaptuk a szebeni csatáról az alábbi sorokat:

Nagy Szeben, 1899. Január 21-én.

Tisztelt Szerkesztő Ur!

Ma volt 50 éve, hogy Bem apánk Nagy Szebent legelőbbször megtámadta — de vissza lett verve.

Az ezen csata alkalmával elesett bajtársaink lelki üdvéért, Bakk Endre fölhivására szives volt a helybeli rom. kath. plébános méltos. Gidófalvi Gergely prépost Ur, requimet tartani. — Ez alkalommal a jelen volt akkori kevés számu honvédek a templomból kijövetelkor megköszöntük a prépostnak — de eszünkbe jutott, hogy az azon csatában jelen volt jelenleg országgyülési jegyző gróf Eszterházy Kálmán — kinek szivünkből örömet kivántunk.

Pünkösti Gergely,
48—49 évi honvéd őrnagy,

— **Ingyenes előadás.** Az iparos segéd-munkások képzésére szervezett kolozsvári helyi bizottság 1899. évi január hó 29-én (vasárnap) délután 3 órakor a városház nagytermében rendezi XI. ingyenes előadását, mely alkalommal előadást tart *Zatler* Sándor: *„Az iparos ifjuság önképzése“* czim alatt.

— **Névváltoztatás.** Spitz Izidor Imre a „Nemzeti“ baleset biztositó részvénytársaság helybeli vezérügynökségének titkára, ugy a maga, mint kiskoru gyermeke Ilona nevét a belügyminiszter engedélyével „Zoltánra“ változtatta.

— **Eljegyzés.** Sultán Gergely csikszerdai tekintélyes kereskedő és birtokos kedves, szép leányát Mariskát eljegyezte Nagy-Váradról Kiss Károly nagykereskedő a Janky Antal utóda czég tulajdonossa.

— **Emléket Orbán Balázsnak!** Az Orbán Balázs Székely-Kereszturon felállitandó szobra javára az alulirotthoz a következő kedves adományok folytak be: Biró Mihály r. kath. lelkész, F.-Tömösről 1 kor., Recsenyédi unitárius eklézsia 3 kor, Muzsnai Károly lelkész gyüjtése Sz.-Czegőn, Muzsnai K. 1 kor., Kiss Géza 50 fil., Biró György 10 fil., Veres Gy. 20 fil. Többektől 50 fil. összesen 2 kor. 30 fil., Váry Elek tanuló gyüjtése 2 kor. 36 fil., Gálfalvi János tanuló gyüjtése 40 fil., A székely-kereszturi népünnepélyből utólagosan 23 kor. 30 fil., Jancsó Ernő esperes-plébános, Piskiről 2 kor., Nagy István ev. ref. lelkész gyüjtőivén Harasztosról: Kőszegi Samu 1 kor., Loémethi Gerő 50 fil., özv. Bartha Gergelyné 1 kor., Nagy István 50 fil. összesen 3 kor. A fenyédi plébánia 2 kor., Péter Lajos r. kath. lelkész Csik-Delne 1 kor., Geréb Sándor unitárius lelkész A.-Boldogasszonyfalváról Orbán Balázs emléke eladásából 4 kor. 50 fil., saját adománya 50 fil, összesen 5 kor., Takarékpénztári kamatokból 256 kor. 20 fil., 301 kor. 56 fil. Ehez adva az eddigi gyüjtés összegét 2156 kor. 72 fil. A szobor alap tesz 2458 kor. 28 fil. Fogadják a nemesszivü adakozók hazafias adományaikért a szobor bizottság meleg köszönetét! Jegyzés. Utóbbi közleményemben Ugron Gábor gyüjtése 300 koronával szerepel, ez sajtóhiba, **800** koronára javittatik ki. Székely-Kereszturi, 1899. jan. 25. Barabás Lajos biz. pénztárnok.

— **A plágium.** A plágizálás egy merész példáját szolgáltatta egy Hollandba megjelenő, nem régiben alapitott folyóirat, a Meubleerings Kunst. A képek, söt maga a czimlap is mind a Darmstadban megjelenő Kochféle Zeitschrift für Innendecoration számaiból van véve s a szönyeg is ugyanaz, persze hollandus nyelven. S a legnagyobb baj, hogy a szegény darmstadti szerkesztő mit sem tehet a hollandus lap garázdálkodása ellen, mert Hollandiára nem vonatkozik az utánnyomási nemzetközi tilalom, melyet az 1870-iki berni egyezségben az összes államok elfogadtak. Oroszország, a Skandináv-államok, Portugália, Görögország és Hollandia kivételével. Igy tehát nem lehet jogorvoslással élni. Mindeddig azonban Hollandia bizonyos szégyenkezéssel használta ki az irodalmi kalózkodás jogát. Ez az első eset, hogy durva szértést követ el, kihasználva szégyenletes jogát.

— **Uj porczellánfestés.** Eddigelé a porczellánfestés ugy történt, hogy a kiégetett és mázzal bevont porczellánra ráfestették a képeket s a lassu tüzön ráégették a festéket. Ilyenkor, a mellett, hogy sok porczellán elrepedt a tüzelés miatt, az a hátrány is fellépett még, hogy a festék nagyobb hőfokon öszeolvadt. Egy esztendeje körülbelül, Kopenhágában megkezdték az uj módszert, a mely sokkal tökéletesebb a réginél. Ezt az ujitást most a meisseni porczellángyár is átvette s gyönyörü képes porczellánedényeket készitett segélyével. Az uj módszer abban áll, hogy a tüzálló festékkel megkészitik a képet már a glazura nélküli porczellánra az ugy nevezett biskuitra, azután rávonják a mázt s 1600 fokos tüzben kiégetik. Ennek a képes porczellánnak nagy előnye, hogy a festék és a máz összeolvadnak, a nélkül azonban, hogy a kép megromlanék.

— **Hatezer forintos kutya.** Értékes kutyákért elég gyakran fizetnek nagy árakat Angolországban de azért mégis meglepő, hogy a minap egy foxterrier ötszász font sterling áron kelt el. Ez a kutya a Go Bang névre hallgat s már néhány kutyakiállitáson nyert dijat, legutóbb Liverpoolban, a hol a kiállitás végével megvette egy amerikai amatőr. Eddig négyszázhetven font, azaz ötezerhatszáznegyven forint volt a legnagyobb ár, a melyet kutyáért fizettek: a Vice Regal nevü simaszörü foxterrier-ért.

— **Villamos szem.** A nagy hirnévre szert tett Röntgen-sugarak szégyenkezve vonulnak vissza a legujabb fölfedezés elől, a melylyel Bose dr. kalkuttai professzor ejtette csodálkozásba az egész tudományos világot. A mikor a szerencsés föltaláló eszméjéről értesitette az egész világ legtekintélyesebb tudományos testületét, a londoni királyi társaságot, Kelvin lord, a társaság elnöke, ezt irta neki: „A mit a fölfedezéséről hallottam és láttam, az elég arra, hogy a szó legteljesebb értelmében bámulattal töltsön el.“ — A londoni királyi társaságra senki sem foghatja rá a hirtelen elragadtatás vádját s ha ennek a társaságnak az elnöke valamely fölfedezésről igy nyilatkozik, akkor az a fölfedezés bizonyára nem mindennapi dolog. A mint hogy csakugyan nagy esemény is Bose professzor találmánya, a melyet villámos szemnek lehetne leginkább elnevezni, mert az ő uj gépével a villamosság utján egészen tömör, átláthatatlan testeken is egészen tisztán keresztül lehet látni, mig a Röntgen-sugarakkal legfeljebb a tömör testek homályos átvilágitásáról lehet szó. Bose dr. gépe a villámos sugarakat, a melyek át tudnak hatolni a villámosságot rosszul vezető tömör testeken, fénysugarakká alakitják át s ezen alakszik ez a nagy jelentőségü fölfedezés. Ezzel tehát láthatatlan sugarak válnak láthatókká s az emberi látás köre igy jelentékenyen kibővül. A telegrafálásra, a hajók járására is nagy befolyással lenne ez a fölfedezés, mert világos, hogy igy több kilóméternyire lehetne fényleteket adni minden anyagi összeköttetés nélkül, a mi eddig lehetetlen volt. A köd nem lenne többé veszedelmes a hajókra nézve s ez a fölfedezés megoldaná a drót nélkül való telegrafálás eszméjét is, a melylyel csak nemrégiben foglalkozott Marconi, a fiatal olasz fizikus. Láthatóvá tenni a láthatatlant, nagy dolog s az emberiség örök hálával fog tartozni a kalkuttai egyetem professzorának, ha fölfedezése a gyakorlatban is beválik.

— **A milliomos leány regénye.** Modern regénybe illő dolog az, a mi egy franciaországi milliomos leánynyal megtörtént. Az eseтről sokat beszélnek mostanában Bécsben. Részletei a következők: Kiderült, hogy Bossemont grófné, a kinek férje Franciaország egyik legrégibb nemesi családnak sarja. néhány hónap óta álnév alatt alárendeltebb állást foglal el a császárvárosban. Bossemont grófné egyetlen leánya egy bostoni kereskedőnek, valami Stevardnak, a kinek milliomos létére egyetlen becsvágya volt, hogy leányát európai nemeshez adhassa feleségül. Leánya tudta nélkül érintkezésbe lépett angol és franczia kiházasitó irodákkal és talált is egészen kedvére való fiatal urat. Közvetetlen az egyházi esketés utan megtudta a fiatal asszony, hogy férje nem szerelemből, hanem érdekből vette el, tudnillik oly föltétel alatt, kogy adósságait Stevard papa kifizeti és a hozomány az ő kezelése alá jut. Rögtön ki is jelentette férjének, hogy sohasem fog vele együtt élni és csakhamar nyomtalanul eltünt. A fiatal grófné zsebpénzén Európába, Bécsbe utazott és háromszáz forintos nevelőnői állást kapott. E szokatlan állásában jól érzi magát és eltökélte magában, hogy sem apjához, a ki ismét eladná, sem férjéhez, a ki csak a pénzt szereti benne, nem tér vissza soha.

— **Ebéd a skatulyában.** Svájcz vasuti állómásain a vendéglökben érdekes és nagyon üdvös ujitást hoztak be. Svájczban, a melyet tudvalevőleg az összes nemzetek turistái elözönlenek, az állomásokon a tekintélyes számu utasok meglehetős zavarba hozzák a vendéglősöket. Most már tudnak magukon segiteni a vendéglösök, mert kitalálták az ebédet a skatulyában. Ez már készen várja az éhes utasokat az állomásokon s nagyon könnyen átvehető. A csinosan kiállitott ebédben benne van egy kis pástétom, három különféle husszelet (sonka, nyelv, roasbeef). csirkeczomb, mell, vagy szárny, két kenyérszeletke, bors, só sajt, vaj, mindenféle gyümölcs és apró sütemény. Azonkivül italok: fél üveg vörös bor, ugyanannyi fehér bor, ásványviz, kávé és likör. Van még a skatulyában dugóhuzó, egy szivar, két czigarett, gyujtó, vasuti menetrend s a helyi lap legujabb száma. És mindez csak egy forintba kerül. Az ebéd a skatulyában mindezeknél fogva föltétlenül megtalálja az utját a közönség szimpátiájához.

— **Népszámlálás Kinában.** Kina népességét még most nem ismerjük. Népszámlálásaik, melyek tulajdonképen csak becslések, 325—357 millió emberről beszélnek. A nemzetközi statisztikai hivatal Li-Hung-Csang alkirályt európai körutja alkalmával megkérte, hogy rendeztessen végre Kinában európai jellegü népszámlálást. Most érkezett meg az alkirály jelentése, hogy hosszas vitatkozás után elvégre sikerült kieszközölni, hogy népszámlálás legyen és minden alkirály, kormányzó és főmandarin megkapta a rendeletet az előkészületek megtételére. Tudvalevő azonban, hogy azóta Kinában kormányválság állott be és most már az érdekes népszámlálás sorsa ismét kétes lesz.

SZINHÁZ.

Nagyapó. *Szigligeti* darabjáról azt irták a fővárosi lapok csak nemrégiben, hogy nem is kellene elővenni többször, annyira elavult. Nálunk még nem avult el és nem is fog mindaddig elavulni, mig *Szentgyörgyi* fogja játszani a czimszerepet. Ha az egyszerüség, közvetlenség, szóval az élethüség a legnagyobb müvészet: akkor Szentgyörgyi a legnagyobb müvész, mert ilyen egyszerüen, ennyi közvetlenséggel s ilyen élethüen ezt

---

nak a hirét hozta és hogy a kis fiával, Jesmond Dene örökösével haza fog jönni. Jól emlékezem a levélben levő szavaira.

— „Anyám, nehány napra magához megyek haza; a Pali halála által szivem oly teljesen össze van törve, hogy nem tudok egyenesen Jesmond Denebe menni.“

—Wawertreebe jött, nem hozott magával cselédet — csak a kis fiát; és a másik leányom Alice, ugyan azon a napon jött Franciaországból haza. Azon időből kezdve midőn ők még gyermekek voltak, soha sem voltak együtt a házam fedele alatt. Lord Saxon, Gordon kisasszony, próbálják reálizálni a kisértésemet.

— A házamban egészen egyedül voltunk. Nem volt cselédem, sem vendégem; nehány tanitványom jött a házamhoz, de azok semmit sem tudtak a leanyaimról. Lady Jesmond, az a gyermek, kiben minden reményem öszpontosult, beteg lett és egész hirtelen meghalt. Nagyon betegnek látszott, midőn megérkezett, a férje halálán való bánat emésztette a lelkét és gyengitette a már is meggyengült szervezetét.

Ő soha sem volt erős; törékeny volt és gyenge — nem olyan, mint az én szép Aliceom, a ki mindig egészséges volt.

— Szegény Gábriella tüdőgyuladásban halt meg. Orvost hivtunk; de, megemlékezve mindenre, a mit ő a titoktartásról mondott, a nevét nem emlitettem az orvos előtt; ő csak azt tudta, hogy a beteg az én leányom volt. Sem az orvos, sem én nem gondoltuk, hogy betegsége halállal végződjék, vagy az a mi későbben történt, nem lett volna lehetséges; de ő oly hirtelen halt meg egy éjszakának a közepén, midőn Alice és én egyedül voltunk a házban. Borzasztó volt a bánatom, föleg azért, mert elveszitettem a gyermekemet és azért is, mert reményeim tönkre mentek.

Igaz, hogy a kis fiu élt és Jesmond Denenek az örököse volt; de az én én részemre nem lesz többé provizió. Ha a leányom életben maradt volna, gondoskodott volna rólam; de ő halva feküdt előttem! Még mindig szegénység és munka állott előttem; és én oly fáradt voltam — oly fáradt! Egy eszme — elösmerem, hogy gonosz eszme — villant át az agyamon, megmutatva, hogy miképen háríthatnám el azt a szerencsétlenséget, mely kedvező kilátásaimat fenyegette.

A leányomról senki sem tudott semmit és itten Angliában senki sem tudta, hogy melyik volt Lady Jesmond és melyik Fairfax Alice. Miért ne kérném meg élő gyermeket, hogy a halott helyét foglalja el?

— Erről senkinek sem kell tudni; senkinek sem szolgál ártalmára. Az özvegy Lady Jesmond Indiából utazik; az özvegy Lady Jesmondott Jesmond Denebe várják. Mind a kettő az én gyermekem volt és miután ez által senki sem fog rövidséget szenvedni, miért ne személyesithetné az egyik a másikat?

— Gondosan átgondoltam mindent és minden oldalról figyelembe vettem. És kevés veszélyt láttam benne és oly borzasztoul belefáradtam a munkába és a szegénységbe!

Az egyedüli veszély, a mit előre láthattam, éppen az volt, a mi megtörtént, — hogy Indiából haza jön valaki, aki ottan Gábriellát ösmerte: de egy ilyen dolog megtörténésének az esélye nagyon csekélynek látszott előttem. Gábriella visszavonultan élt és nagyon kevesen ösmerték őtet és kevés valószinüséggel birt, hogy azok Angliába jöjjenek és őtet felkeressék. — És ha még is ide jönnének, ő könnyen elkerülhetné azokat. Arra, hogy terveim ilyen móddal legyenek megsemmisitve, legkisebb veszélyt sem láttam. Gondolkoztam e tárgy felett és aztán közöltem Aliceal.

— Lord Saxon, higyje el nekem, hogy ő először a leghatározottabban visszautasitotta a tervemet. Azt mondta, hogy nem lesz csaló, hazug, becstelen, aljas, hogy olyan csalásba soha sem fog beleegyezni. De én nem hagytam neki békét és azt mondtam, hogy az ő szépségével és magas állásával, mint Lady Jesmond, fényes házasságot csinálhat. Reá beszéltem; a megrovás és büntetés engemet illet — én megérdemlem azt.

— Élő gyermekemet a holt oldalához vittem.

Holt gyermekemnek a kezéről lehuztam a jegygyürüjét és az Alice ujjára tettem.

— Az, aki itt fekszik halva Fairfax Alice — mondám és te Gábriella, Lady Jesmond vagy, A kis fiut felvettem és az ő karjába helyeztem. Ezentul — mondám — ez a kis fiu a te gyermeked.

— A kis fiunak mondtam, hogy nevezze őt „Mamának“; de a gyermek szemeiben levő kifejezéssel sok bajom volt. Ha a kis Guy beszélni tudott volna, világosan megmondta volna, hogy „Ez nem az én mamám; az én mamám elment!“ de ő sokkal fiatalabb volt, minthogy a helyzetet megérthette volna; mindazonáltal, valahányszor Alicet „mamának“ szólitotta, kérdő tekintet jött a szemeibe.

Csudálkoztam, hogy erre nem gondoltam előbb, mert gyakran hallottam a gyermeket az anyja után kiáltani és azt a különös kérdő kifejezést láttam a szemeiben. Ez a vallomás sok olyan rejtélyes dolgot világossá tett előttem, miket az elmult év folyamában láttam.

— A csalás sikeres keresztülvitelében nem volt semmi bajunk — folytatá Fairfaxné. Senki sem gyanitotta, hogy mit tettünk. Alice a birtokába vette a Gábriella böröndjeit, ruháit, ékszereit, irományait és azt a csomagot, melyet Jesmond százados hátrahagyott azzal a megbizással, hogy adják át a feleségének. Ki volt itt, a ki azt mondja, hogy nem ő volt Gábriella, Lady Jesmond? A doktor a halotti bizonyitványt a Fairfax Alice nevére állitotta ki és a Wavertreei temetőben a meghalt leányom sirkövére a Fairfax Alice neve van vésve.

— De midőn minden el volt rendezve, a leányom ideges lett. „Ez hazugság és csalás“ erősité és ismét azt mondta, hogy nincs bátorsága azt keresztül vinni. A testvére személyesitésére csak azon feltétel alatt egyezett bele, hogy vele jőjjek és mint a gyermek dadája szerepeljek. Az idejövetelbe csak ekkor egyezett bele. Megigértette velem, hogy mindig vele lakom és mi nagyon boldogok voltunk. Oh, édes szép Aliceom, esztelen cselekedetem által tönkre tettelek!

Hangja keserü zokogásban halt el, a mint a leánya mellett térdelt és az, a ki oly hosszasan Lady Jesmond név alatt volt ismerve, kitárta a karjait és az anyja ősz fejét a keblére vonta.

— Anyám, ne busuljon — mondá. Édes, ne sirjon oly keservesen; még minden jóra fordul. Nello megbocsát nekem.

De én a Lord Saxon arczának a szigoru fájdalmas kifejezéséről tudtam, hogy sohasem fogja őt ismét a szivéhez szoritani. Ő „a szépség imádója és álmok álmodozója“ volt; de olyan ember, a ki a fedhetetlen becsületességet tisztelte és a csalást gyülölte. Én tudtam a szegény leány végzetét, mielőtt Nello azt kimondta.

— Mylord, ugy-e ön mind a kettőnknek megbocsát? — mondá Fairfaxné sirva.

— A maga büne nem ellenem irányult, — válaszolá Nello komoran. Maga többet vétett Gordon kisasszony ellen, mint ellenem.

(Folytatása következik.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

az alakot senki sem tudja megcsinálni. A tegnapi előadásnak különben főérdekességét az képezte, hogy *Kollmerné* Erzsi a kiváló müvésznő és leánya *Balogh* Emma játszották a darab két fő női szerepét. A kisasszony életében először lépett a szinpadra, sziniiskolában nem járt, anyja tanitotta: szükséges volt tehát, hogy bátoritásul maga mellett lássa édesanyját. A kisasszonyról szólva, először is kijelentjük, hogy valóságos meglepetést okozott. Eleinte kissé el volt fogódva a félelemtől, de a bátoritó tapsok után már a második felvonásban otthonosan érezte magát. Ugy járt-kelt a szinpadon, hogy egészen megfeledkeztünk arról, hogy egy kezdő első próbálkozását nézzük. Egyszerü, közvetlen volt: szóval az anyja iskolájában járt. Kellemes csengésü, szép hangja van és tud énekelni. Tud énekelni és pedig közvetlenül. Jóleső örömmel hallgatjuk, hogy énekli a népdalokat, mert tudvalevőleg a mi énekesnőink közül egy sincs népdalok éneklésére predesztinálva. Ehhez külön tehetség kell, a mit ugy látszik a kisasszony anyjától örökölt. Ha még azt is elmondjuk, hogy Balogh Emma kedves megjelenésü, csinos szinpadi alak, kiben természetes báj van: akkor mindenki tudhatja, hogy tegnap egy igazi tehetség próbálkozását láttuk a szinházban, ki szinpadra termett, kinek szép jövőt lehet jósolni. Ez a mi őszinte meggyőződésünk s hisszük is, hogy nem csalódunk benne. — A darabban még E. *Kovács* Gyula játszott aranyos jó kedélylyel. *Leövey* a zongoratanitót játszta. Tökéletes dolgot produkált. Minden szava, minden mozdulata diszkrét és müvészi volt. Ime, ezen az uton kell haladni annak, ki el akarja érni, hogy ne csak tehetséges komikusnak, hanem müvésznek nevezzék. Jó lesz ezt másoknak is megszivelni. *Kassai*-ról kell még dicsérettel szólanunk s s ezzel az élvezetes estéről mindent elmondtunk. A szinház zsufolva volt közönséggel, a két vendéget sokat tapsolták s Balogh Emma kisasszonyt virágokkal valósággal elhalmozták.

*

A Sárdy-ház. *Géczy* István uj darabjából, melyet lapunk mult heti számaiban bőven ismertettünk, a szinpadi próbákat ma kezdték el. A darabra nagy gonddal készül a szinház és az előadáson csaknem az egész személyzet részt vesz. A darab különben következő szereposztással kerül szinre:

Sárdy Tamas — Bartos. Erzsike leánya — Baróti Irma. Komáromi András — Török. Örzse felesége — Kápolnainé. Berti fiok — Kassai. Mariska leányuk — Turchányi Olga. Balla Irén szinésznő — Fáy Szeréna. Csengei szinigazgató — Nyárai. Szinészek: Dörgő — Váradi, Érczes — Janovics, Kiss — Vendrei, Bodor — Szentgyörgyi, Kéri Béla — Tompa, Karmester — Heltai. Szinésznők: Hajnal Aranka — Váradiné, Ligeti Róza — Margó Zelma. Matyók Dénes postamester felesége, Flóra — Marosi Adél. Patyi Vera cselédközvetitő — K. Árpási Kata. Glück Mór kereskedő — Leövey. Garami Béla városi aljegyző — Pataki. Istók Lenczi — Iványi. Miska cseléd Sárdynál — Vank. Julcsa, cseléd Sárdynál — Kövi Kornélia. Tiszteletes — Gergely. Közjegyző — Barabás Károly. Segédje — Zajonghy.

A darab első előadása a jövő héten lesz szerdán, február 1-ikén. A mint a szerzőtől értesülünk, maga is lejő a darab premierjére, s vele valószinüleg több fővárosi ujságiró is, hogy megnézze az érdekes darabot, mely legelőször a kolozsvári szinházban kerül szinre.

IRODALOM.

Legérdekesebb hetilap ez idő szerint kétségkivül a „Rejtelmes világ“ emez egyetlen magyar lap, mely a modern spiritizmussal foglalkozik. A „Rejtelmes világ“ ujévkor már a III. évfolyamba lépett s azóta teljesen ujjá alakitva, megbővülve, állandóan igen csinos szines boritékban, több szép képel diszitve jelenik meg. Legujabb száma két szenzációs fényképfelvételt közöl Crookes Vilmos, a hirneves angol egyetemi kisérletezései közben igen sokszor s sokaknak megjelent King Katie megtestesült szelleméről; s élénk, változatos s gazdag tartalmából pedig a következőket emelhetjük ki: Szervezkedési javaslat (dr. Dean Clark után B. M.) — A kisérletezésről (Nérei Ödön). — King Katie. (Tóvölgyi Titusz.) — Tárcza: Eszmék, ti földi gondok . . . (Költemény: Petrusz Jenő). — Az őrködő anyai szellem (Mrs. Burrows után br. M. J.) — Egyről-másról (Tud-e hamar egy jó viczczet, vagy a megszorult szerkesztőség.) Tréfás melodráma. — Az atya és elhunyt fia. — A szellemhajó. — Bismarck halála és a szomnambulizmos. — Még szellemhajó. — Egy materializácció a 18. század elején. — Irodalom. — stb. stb. — A „Rejtelmes Világ“ kétféle kiadásban jelenik meg. Az egyszerünek előfizetési ára egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr., a finom papirosra nyomtatotté pedig: 10 frt, illetve 5 frt és 2 frt. 50 kr, mely összeget a kiadóhivatalnak: Budapest, VIII., Üllői-ut 12. sz. (Müller A. könyvkereskedése) kell beküldeni, a honnan kivánatra bárkinek szivesen küldenek mutatványszámot.

*

Jakab Ödön elbeszélései. Az élet a maga derüs és sötét képeivel legtöbb tárgyat szolgáltat az irónak. Jakab Ödön is tőle kéri új könyve meséit, ezért adta czimául: Élet. Ö ott járt a magyar falu tiszta világában, mint eddig is legtöbb kötetével, a köztök oly nagy sikert aratott Székely történeteket is. Azoknak az egyszerü embereknek érzései ihletik meg, a kiket iróink közül igaz valójukban oly kevesen ismernek. Jakab Ödön történeteiben érezzük a magyar föld szüz talaját. A Szövérdi Miklós, Sebestyén Tamásné, Pál János, a szegény beteg Esztike alakjai onnan sarjadzottak, az iró látja őket és fantáziája szines ecsetjével szinezte ki érzéseiket, szenvedélyeiket. De ott is, a hol eltér egyszer-másszor a falutól, a magyar udvarházak kedvéért teszi csak, a hova szivesen látogathat, hisz ott is minden magyar; az emberek nemes érzéseikkel, egyenes gondolkozásukkal oly elütök a századvég városi gondolkodóitól. Ime az iró tárgyköre, történeteinek világa. A kik az irodalmi divatok forgatagában jó izlésüket, érzéseik tisztaságát megőrizték: sok gyöngyörüséget fognak találni Jakab Ödön novelláiban. A kötet Neogrády Antal rajzolta szép czimképpel jélent meg és ára füzve 1 frt.

Mulatságok.

Jogászbál.

Az idei farsang legnagyobb eseménye Kolozsvárt a jogászbál lesz, mely a nemzeti szinházban fog megtartattni. A rendezőség ennek tudatában lázas tevékenységet fejt ki, hogy e bálhoz füzött reménységek minden tekintetben beteljesedjenek. Megis lesz fáradozásuknak bizonyára a nagy sikere, mert nemcsak Kolozsvárt, de az egész erdélyi részekben már is nagy érdeklődés nyilvánul a bál iránt, melyen igen sok szép leányt ez alkalommal fognak először bemutattni.

*

A szamosujvári áll. főgimnázium segély-egyesület február 4-én tánczczal egybekötött zártkörü séta-hangversenyt rendez saját pénztára javára. Az egyesület, mely a mult tanév folyamán alakult meg, nagy sulyt fektetett arra, bogy első nyilvános fellépése alkalmával élvezetes estét szerezzen a közönségnek s igy némileg lerójja iránta háláját jóakaró támogatásáért, melyben részéről eddig részesült. Czélját el is érte, a mennyiben a hangversenyen a tanuló ifjuságon kivül Farkas Ödönné, Karsai Gyuláné és Mihelicsné Ruzsai Etel urhölgyek, továbbá Farkas Ödön ur, kolozsvári zenecons. igazgató, Gámán Dezső, Madari Zoltán és Vásárhelyi Béla urak, kolozsv. zenecons. tagok fognak közremüködni, miáltal igazán müvészi magaslatra emelkedik a hangverseny szinvonala.

A hangverseny müsora a következő:

1. Nyitány: „Figaró lakodalma“ Mozarttól. Előadja Lieman Antal ur vezetése alatt az ifjusági zenekar. 2. Magánjelenet: „Egy ifju agglegény panaszai“ Bartók Lajostól. Szavalja Szechák János VIII. oszt. tanuló. 3. Sarasate-Gounod „Faust-ábránd.“ Hegedün előadja Vásárhelyi Béla, a kolozsvári zeneconservatorium tagja; zongorán kiséri Farkas Ödönné urhölgy. 4. „Katicza magánjelenete“ Farkas Ödön, Balassa Bálint czimü operájából. Énekli Karsai Gyuláné urhölgy, zongorán kiséri Farkas Ödönné urhölgy. 5. „Riza nótája“ Pekár Károlytól. Előadja Mihelics Károlyné urhölgy, az ifjusági zenekar kiséri. 6. „Beethoven“ zongora négyes: Grave, Allegro ma non tropo, Adagio, Rondo, Allegro finale. Előadják: Farkas Ödönné, (zongora), Vásárhelyi Béla (hegedü), Madari Zoltán (viola), és Gámán Dezső (cello), a kolozsvári zenecons. tagjai. 7. „Induló“. Előadja: Lieman A. vezetése alatt az ifjusági zenekar.

Meghivóval szivesen szolgál az egyesület s a rendezőbizottság titkára, Balázsy Czirill, főgymn. tanár.

*

A „nagyenyedi sport-egyesület“ 1899. február hó 4-én a régi városháza nagytermében zártkörü táncz-estélyt rendez.

*

A marosvásárhelgi zenekedvelők egylete a Tránssylvania nagy termében 1899. évi február hó 18-án tánczczal egybekötött hangversenyt rendez.

Gyászrovat.

Özv. Grandpierre Károlyné szül. Göts Róza meghalt.

*

Feilitzsch Berthold báró szabolcsi főispánt, Bánffy br, miniszterelnök vejét nagy csapás érte. Gyönyörü négy éves kis leánykája, Felicitas, kanyaróból fejlett tüdőgyuladásban meghalt.

Közönség köréből.*)

Kérem a t. szerkesztőséget a következő sorokat becses lapjában közzé tenni.

Nemrégen a „Székely Lapok“-ban egy czikk és talán ennek nyomán, más hazai hirlapban hasonló czikk jelent meg, melyben rólam, mint „véres száju agitátorról“, illetőleg az itteni egyháztanács által hozott, azonban még nem jogérvényes elitélésemről volt szó. Ezen czikk egy nézetben alkalmasnak látszik, az olvasókban hamis felfogást kelteni hirlapiroi és tanári tevékenységemre nézve. Tehát, miután már ismételve tetszett fáradni miattam a t. közvéleménynek, az intézet érdekében, melegen müködöm. Kötelezettnek tartom magamat, nyilvánosan kijelenteni, hogy azon alaptalan és semmiképen bebizonyitott állitás, mintha én, mint tanár vagy hirlapiró valamely nemzetiség vagy felekezet ellen *gyülöletre* ingereltem volna, tendencziózus találmány, ha bár elismerhetem, hogy az emlitett czikk szerzőjét önmagát más keresztyén felebarátok félrevezethették.

Ha valóban ilyen gyülöletet terjesztenék vagy pedig a *sajtó* által izgatnék ez értelemben, a magy. kir. ügyészség hizonyosan nem mulasztotta volna el, engem e miatt legalább *egyszer* vád alá helyezni. Tényleg pedig ezt még egyszer sem tette meg (ámbár hazánkban politikai sajtóper nem éppen ritkaságnak nevezhető), mivel a jogosult, mást nem sértő, de mégis öntudatos nemzeti érzelem ápolását, melyet igazán mindig mint az önbecsülés követelését állitottam, még a nevezett szigoru hatóság sem tartja államellenes bünnek. És hogy az *iskolában*, ezen szentesitett téren, „izgattam“ volna, hála istennek még a tisztelt elég rosszul informált czikkiró sem hozza fel, tehát talán nem szükséges konstatálni, hogy állásommal nem éltem vissza. De azért mindenki, bár magyar, bár román, bár katholikus, bár zsidó, inquirálhatja összes volt és jelenlegi többféle ajku és felekezetü tanulóimat...

A mit utoljára az én, nehány hazai hirlapnak oly érdekes, valahányszor átvizsgált és valódi tudományos buzgósággal kikutatott nemzetségfámat illeti, a tisztelt szerkesztőséget igen szépen kérem sziveskedjék tudomásul venni, hogy az én atyám, a brassói ág. hitv. gymnasium nyugdijazott igazgatójának az atyja csakugyan magyar ág. hitv. lelkész volt Apáczán, ennek a neje azonban szászné, ki gyermekeit német nevelésben részesitette.

Az én anyámnak a szülői pedig mindketten tősgyökeres szászok voltak, s ennélfogva a genealogia és arithmetika szabályai szerint valamivel erőszakoltnak látszanék, ha *én* magamat *nem* szásznak tartanám. De, azért — si parva licet comparare magnis — ugy, mint egy Chamisse, egy Miguel, egy du Bois-Reymond stb. franczia neveikkel német létükre boldogan éltek, illetve élnek, én is — az absolut többség szerint *német* nemzetségfám daczára — megtartom a magyar nevemet és mindig maradok: jó német és Magyarország szeretett hazánknak, bár nem feltétlen kormánypárti, azért nem kevésbbé hü állampolgára

és a tisztelt szerkesztőség
alázatos szolgája
Szász-Régen, 1899 jan. 21-én
Lutz Korodi,
tanár.

*) E rovat alatti közleményekért a felelőség a beküldőt illeti. Szerk.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék“ táviratai, telefon tudositása, és sürgöny-levelei.)

Országos ipar tanács.

Budapest, jan. 27.

Dániel Ernő báró kereskedelmügyi miniszter kinevezte az országos ipartanács előkészitő bizottságának elnökéve Wekerle Sándor dr. v. b. t. t. közigazgatási birósági elnököt, tagjaivá: Lukács Béla és Matlekovits Sándor dr. v. b. t. t. tanácsosokat, Popovics Sándor dr. miniszteri tanácsost, Bartóky József dr. és Szterényi József minisztert osztálytanácsosokat, Marschalt Lajos dr. aradi kereskedelmi és iparkamarai titkárt, ifj. Hagenmacher Henrik és Thék Endre nagyiparosokat, Micseh Endre miniszteri titkárt, Békésy Sándor dr. ipari felügyelőt és Tanny József nyomdai müvezetőt. Az előkészitő bizottság, melynek jegyzője, Andor Endre dr. miniszteri fogalmazó, müködését már legközelebb megkezdi, a mennyiben azt elnöke, Wekerle Sándor dr. f. hó 30-ára délelőtti 10 órára ülésre hivta össze, hogy a f. hó 31-én tartandó teljes ülés napirendjére kitüzött tárgyakat megvitassa.

A kereskedelmi kamarai titkárok értekezlete.

Budapest, jan. 27.

F. é. február 1-én a kereskedelmi miniszteriumban fog megtartatni következő tárgysorozattal: 1.) a tudakozodó intézeteknek országos szervezete iránti javaslat 2.) a kereskedelmi kamarai választási eljárás szabályozásai 3.) a közjavadalmi bérlők kamarai tagságára vonatkozó javaslat.

A helyzet.

Budapest, jan. 27.

A béketárgyalások még mindig folynak, de dülöre, ugy látszik bajosan jutnak, mert Bánffy sehogy sem akar megbarátkozni azzal a gondolattal, hogy politikailag már teljesen egy lejárt ember, kit a saját pártja sem támogat többé s mennie kell.

A dicstelen bukás tájhat Bánffynak, de a politika nem tür érzékenykedést s félre dobja utjából azt, ki elesik rajta.

És ez igy jól is van, mert egy emberért az egész nemzet csak nem szenvedhet.

Ez a válságos helyzet már nem tarthat soká, mert a népnek béke kell, hogy kenyere legyen, dé nem a szabadelvü párt kedvéért, hogy a képviselő uraknak osztalékuk legyen. A mikor a Tiszák aláiratták a Tisza-lexet s a szabadelvü pártot belevitték az ex-lex állapotba s el akarták vele fogadtatni az ischli klauzulát s örökre föladni Magyarország gazdasági önállóságát, ezzel a Tiszák nemcsak a Bánffy-kormányt vitték bukásába, hanem igazolták az ellenzék obstrukcióját s elvesztették a szabadelvü pártnak azt a jogát, hogy többségére hivatkozva, követelhesse az uralom megtartását.

Uj pártalakitásnak kell lenni. A király elfogadta a Széll Kálmán javaslatait s megbizta őt az alkudozással. Ha megegyeznek, a kik vele egyetértenek. alkossák meg az uj minisztériumot, adjanak prógrammot s a kik ezt támogatják alkossanak uj kormánypártot. — Hogy többsége meglesz, a Tiszák nélkül is, az több, mint bizonyos.

A nemzetnek is legyen a válságból haszna, ha szenvedett alatta. Ez a fő, nem pedig, hogy Bánffy ma mond-e le vagy a jövő héten. Mindenekfölött a választási törvény reformját követeljük a választási jogok kiterjesztésével s minden visszaélés kizárásával, hogy a népakarat szabadon érvényesülhessen a népképviseletben. Erre a **kuriai biráskodás nem elég, mert csak az esö után köpenyeg.**

Az ellenzéki képviselő közölték Széllel azokat a nehézségeket, a melyek tanácskozásuk során fölmerültek. Ezek a nehézségek a személyi kérdésekkel és a tárgyi garancziákkal egyaránt összefügyésben vannak. Az ellenzéki pártok nevezetesen a **kiegyezési póvizóriumot igen, de az indemnitit nem hajlandók Bánffy bárónak megszavazni**, mert nem biznak abban, hogy ennek megtörténte után azonnal odahagyja miniszterelnöki állását. Garanciát óhajtanának továbbá arra nézve is, hogy **ki lesz az uj miniszterelnök**, nehogy a Tisza-csoport valamelyik tagja legyen az uj kabinet élén s meghiusitsa az ellenzék eddigi küzdelmeinek minden gyümölcsét. Azt sem tartják végül elfogadhatónak, hogy a házszabályak revizióját Perczel Dezső házelnöksége alatt hajtsák végre.

Ellenzéki körökből vett értesités szerint, midőn az ellenzék feltételeit felállitotta, nem gondolt magára, hanem csak az országra s azért most igen bajosan tudna belemenni abba, hogy mindaddig, mig a **választások tisztaságára** teljesen megbizható garancziákat nem kap, a kivánt javaslatokat **megszavazza.**

Ezért minden attól függ, ha vajon sikerülni-e fog Széll Kálmánnak az ellenzékkel szemben olyan garancziákat biztositani, a melyeket az ellenzék nyugodtan elfogadhat.

Érdekes titok.

Budapest, jan. 27.

E czim alatt az Esti Ujság azt irja, hogy érdekes titok pattant ki.

Szilágyiék levelet irtak Bánffynak, melyben azt kérdik, hogy minő **szerepben és fölhatalmazással** müködik közre Széll Kálmán?

Bánffy ezt válaszolta, hogy Széll Kálmán **a király egyenes megbizásából jár el.**

Ez azért nevezetes, mert egyrészt a kormánypártban az a hir terjedt el egyes miniszterek nyilatkozata következtében, hogy a korona az ellenzékkel való megegyezés létesitésével csak Bánffyt bizta meg s Széll mellette **mint oszlopos tagja a pártnak müködött.**

A levél után azonban most már az ellenzék Széll müködésében nagyobb garanciát talál.

Másfelől az a positiv hir is kiszivárgott, hogy Széll Kálmán **arra is** utasitást kapott a királytól, hogy neki arról is referáljon, hogy **a béke kiknek személyes ellenzésén mulik.**

Pártközi konferenczia.

Budapest, jan. 27.

Az ellenzéki delegáltak ma folytatják a tanácskozást.

A vita tárgyát ma is az indemnitás és ujoncz-törvény **meg vagy meg nem** szavazásának kérdése képezte.

A tanácskozás után a baloldali folyosón heves jelenetek folytak.

Szalay Károly, Rakovszky István indulatosan kijelentették, hogy a titkolódzás nem ér semmit.

Fel kell szurni a fekélyt.

Szalay azt kiáltotta, hogy hétfőn szóvá teszi nyilt ülésben a tárgyalásokat.

A király.

Budapest, jan. 27.

Hir szerint a király igen ideges a béke tárgyalások elhuzódása miatt.

Széll előtt kijelentette, hogy ez már az **5-ik** formula.

Több formulát nem akczeptál.

Országgyülés.

Budapest, jan. 27.

A képviselőházban ma is névszerinti szavazások folytak.

A folyósón egész határozottsággal beszélték, hogy Széllnek a király általi megbizatását Bánffy eleinte egész kereken **tagadta.**

Mikor aztán az ellenzék Bánffy e kijelentése folytán nem akart Széllel tárgyalni, Széll fenyegetődzött, hogy felmegy Bécsbe jelentést tenni a királynak.

Bánffy erre **visszavonta** állitását.

Az uj kabinet.

Budapest jan. 27.

Egyik esti lap szerint Széll Kálmán lesz a miniszterelnök. Bánffy, Perczel, Lukács, Wlassics távoznak. Fehérváry, Széchenyi, Cseh maradnak. Esetleg Darányi is.

Belügyminiszter lenne: Csáky. Pénzügy: Hegedüs. Kultusz: Berzeviczy.

Apponyi és Bánffy.

Budapest jan. 27.

A képviselőház mai ülése alatt Kubinyi Géza kárhoztatta, hogy a kormánypárti sajtót, hogy olyan csuf hajszát folytatott Apponyi ellen.

Bánffy, ki arra ment, meghallva a Kubinyi kifakadását, — dühösen azt mondta:

Nevetséges Apponyit sérthetetlennek állitani, ha rólam meglehetett irni, hogy hazug vagyok.

Apponyiról megmondhatom nézetemet és ez az, hogy **politikája tönkretette az országot.**

Határozat.

Budapest jan. 27.

A delegáltak meghozták határozatukat.

Csak ugy mennek bele a békébe, **ha közöltetik az a férfiu, ki a feltételeket garantálja.**

Főszerkesztő:
BARTHA MIKLÓS.
Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
MAGYARY MIHÁLY.

NYILTTÉR.

Gazdák figyelmébe! Az „Erdélyi Gazda“ január 1. óta mint hetilap jelenik meg. — Felelős szerkesztő: Tokaji László, társszerkesztő: Jakab László. Czikkeit a legtekintélyesebb praktikus gazdák irják. A lap minden közleménye eredeti és a mi viszonyainkat, különleges érdekeinket szolgálja és védi. Előfizetési ára 1 évre: 6 frt., félévre: 3 frt., negyed évre: 1 frt 50 kr. Előfizetések postautalványon: a kiadóhivatal czimére (Kolozsvár, Belközép-utcza, 11. sz. alá) intézendők. Mutatványszámot egy levelező lapon eszközlendő kérésre bárkinek ingyen küld a kiadóhivatal. Előfizetések mielőbb beküldendők, hogy a lap az első számtól megküldhető legyen. 14—16.

„KEGYELET“
temetkezési intézet
Kolozsvárt, B.-közép u. 10. (a tiszt. Minorita társház alatt).
Uj hazai felszerelés. Szolid és pontos szolgálat. Legolcsobb árák.
Telefon 402. 401.
(48—50)

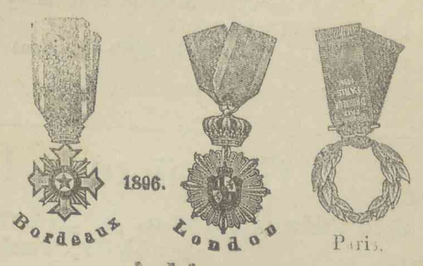

A hirneves
TEUTSCH-féle BOROK
kaphatók Kolozsvárt eredeti raktári árakon
Segesváry és Társai
főtéri füszerüzletében 5 6.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

MEGHIVÓ!

A „Szászsebesi Takarékpénztár Részvénytársaság“ II-ik évi rendes közgyülését

1899 évi február hó 12 én délután 2 órakor tartja meg az „Arany oroszlán“ kis termében.

Tárgysorozat:

1. Közgyülési elnök választása.
2. A jegyzőkönyv hitelesitésére két tag választása.
3. Az Igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése az 1898 év üzleti eredményéről.
4. Határozathozatal a tiszta nyereség felosztására és a zárszámadások felett a felmentvény megadása.
5. A tisztviselők évi fizetésének, a hivatal szolga bérének megállapitása.
6. Jelentés az uj Emissio jegyzésében eddig elért eredményről és a közgyülésnek eziránti határozathozatala.
7. Egy megürült igazgatósági állásnak választás utján való betöltése egy évre.
8. Az alapszabályok értelmében esetleg tett inditványok tárgyalása.

Megjegyzés: Az 1898. évi zárszámadás, valamint az igazgatóságnak és felügyelő bizottságnak jelentései a közgyülés előtt 8 napon át a hivatalos órák alatt a társaság helyiségében betekinthetők. 80. 1—1.

Sz. 406—1899. 79. 1—1.

Faeladási hirdetmény.

A kolozsvári m. kir. erdőigazgatóság reketói erdőgondnokságához tartozó „Csikló“ nevü fenyő-erdőrészben az 1899 évtől kezdve öt éven át kihasználandó mintegy 185·6 hold vágásterület összes fakészletének tövön való eladása iránt holdanként [200] kettőszáz korona (100 forint) egységár mint ktkiáltási ár alapul vételével 1899 évi február hó 24-én d. e. 11 órakor a kolozsvári m. kir. erdőigazgatóság hivatali helyiségében ajánlati tárgyalás fog tartatni.

Az ajánlat csak irásbeli lehet, utó- avagy oly ajánlatok, melyekben a megállapitott szerződési feltételektől eltérő kikötések foglaltatnak, figyelembe nem vétetnek.

Az irásbeli zárt ajánlatokban kiteendő, hogy ajánlattevő a tárgyalás alapját képező általános árverési, valamint az ezekhez füzött szerződési feltételeket ismeri és magát azoknak feltétlenül aláveti.

Az árverési általános és szerződési feltételek a földmivelésügyi m. kir. Miniszterium erdészeti főosztályában, a kolozsvári m. kir. erdőigazgatóságnál és a reketói m. kir. erdő-gondnokságnál a hivatalos órákban bármikor megtekinthetők.

Ugyanakkor az ajánlatok helyes szerkesztése és a bánatpénz letételére nézve felvilágositás adatik.

Kolozsvárt, 1899 évi január hó.

M. kir. erdőigatóság.

1384—898. m. sz. 77. 1—3.

Árverési hirdetmény.

Kolozsvár szab. kir. város t. Tanácsa 26524—898 tan. sz. alatt az ugynevezett „Libuczgáti malom“ elbontását és bontás által kikerülő anyag értékesitését elrendelte.

A szóban levő malom épület lebontásának és az anyag értékesitésének biztositására, Kolozsvár sz. kir. város mérnöki hivatalában (főtér 2-ik sz.) 1899 évi februar hó 9 én d. e. 9 órától kezdődőleg nyilvános szóbeli árverés fog tartatni.

Az összes anyag értékének kikiáltási ára 2000 forint, mely összegnek 10 százalékát, azaz 200 frtot köteles az árverező, az árverezés megkezdésekor, az árverező bizottsághoz bánatpénzül letenni.

Az az árverező, a kinek ajánlatát a tek. tanács elfogadja, köteles lesz a lebontást és az anyag elszállitását külön a maga költségén teljesiteni, továbbá köteles a lebontást 1899 év ápri is 2-án megkezdeni és a lebontást valamint az anyag elszállitását 1899. év május hó 1-ig befejezni.

A többi feltételek — a városi mérnöki hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kolozsvár, 1899 Január 24-én.

Debreczeni Balázs
vár. I. mérnök.

1523—1899 78. 1—1

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött birósági végrehajtó ezennel közhirré teszi, — hogy a a kolozsvári kir. járásbiróság 1898 évi Pv. I. $539|_1$ számu végzésével Debál Antal ügyvéd által képviselt Reil és Tokos felperes részére Kápolnai Lajos alperes ellen 247 frt követelés és járulékai erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás folytán alperestől — 1898. év augusztus hó 19. napján lefoglalt 426 frtra becsült ingóságokra a Kolozsvár városi kir. járásbiróság VII. 640_8—898. számu végzésével az árverés elrendeltetvén, annak alperes lakásán Külfarkas-utcza 6-ik számu házban leendő megtartásra határidőül **1899 évi február hó 7. napján d. e. 11 órája** tüzetik ki, a mikor a biróilag lefoglalt butorok, s egyéb ingóságok a legtöbbet igérőknek készpénzfizetés mellett — szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégittetéshez tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tünik, hogy elsőbbségi jelentéseiket az árverés megkezdéséig alólirt kiküldöttnél irásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő hirdetménynek a biróság tábláján kifüggesztését követő naptól számittatik.

Kelt Kolozsvárt, 1899 évi január hó 24. napján.

PAP JENŐ
kir. bir. vgrhjtó.

Gyümölcsfák!

dus választékban, bogyógyümölcs cserjek, spárga gyökér, vadszőlő stb.

LEGJOBBAN és LEGOLCSÓBBAN kaphatók:

CASPARI FR. és társai

kitüntetett fa-iskolájából **Medgyesen,** (Nagy-Küküllő megye.)

Árjegyzék ingyen és bérmentve 82 1—5.

Sz. 74—1899. 81. 1—1.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött birósági végrehajtó ezennel közhirré teszi, — hogy a kolozsvári kir. járásbiróság 1898 évi Sp. VI. 382_3 számu végzésével dr. Bernáth Albert ügyvéd által képviselt Fein F. utóda felperes részére Keresztszeghy Andor alperes ellen 132 frt követelés s jár. erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás folytán alperestől 1898. év november hó 26. napján lefoglalt 1462 frtra becsült ingóságokra a Kolozsvár városi kir. járásbiróság VII. 385—898. számu végzésével az árverés elrendeltetvén, annak alperes lakásán Kolozsvárt Széchenyi-téren 31. sz. házban leendő megtartásra határidőül 1899 évi februar hó 1. napján délelőtt 10 órája tüzetik ki, mikor a biróilag lefoglalt butorok, zongora s egyéb ingóságok a legtöbbet igérőnek készpénzfizetés mellett szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Felhivatnak mindazok, — kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégitéshez jogot tartanak, a menyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tünik, hogy elsőbbségi jelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirt kiküldöttnél irásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A tör ényes határidő hirdetménynek a biróság tábláján kifüggesztését követő naptól számittatik.

Kelt Kolozsvárt, 1899 évi január hó 17. napján

PAP JENŐ,
kir bir. vghajtó.

HIRDETMÉNY.

A „tordai takarékpénztári részvénytársulat“ XXVI-ik évi rendes közgyülését

1899. évi február hó 19-én d. e. 10 órakor fogja megtartani az intézet helyiségében, melyre a részvényesek tisztelettel meghivatnak, azon megjegyzéssel miszerint az alapszabályok 20 §-a értelmében: „a közgyülésen csak oly részvényes gyakorolhatja szavazati jogát, kinek részvénye a közgyülést megelőző év utolsó napjáig nevére átiratott s a közgyülést megelőző nap déli 12 óráig a társulat pénztáránál — még lenem járt szelvényeivel együtt — letétett.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság jelentése és a felügyelő-bizottság jelentése az 1898-ik üzletévről.
2. A zárszámadások felülvizsgálata és a vagyonmérleg megállapitása.
3. A nyeremény felosztás és az osztalék meghatározása.
4. Az alapszabályok 35 §-a értelmében 1 igazgatósági tag választása.

83. 1—1

Az igazgatóság.

A tordai takarékpénztári részvénytársulat Mérleg- és Vagyon-számlája 1898 évről.

Vagyon — Teher

Fők. lap		frt	kr.	Fők. lap		frt	kr.	frt	kr.
51	1898. év végével készpénz — —	13133	42	1	Részvény alaptőke — — — — —			100000	—
32	Leszámitolt váltókban — — — —	408710	20	2	Tartalék tőke — — — — — —	3600	—		
33	Jelzálog kölcsönökben — — — —	95133	15		„ „ 5% kamata	180	—		
34	Előlegekben — — — — — — —	980	—		„ „ 5% jutaléka	239	79		
13, 14, 15	Értékpapirokban — — — — —	21866	39		„ „ csatolás	80	21	4100	—
17, 18, 64				3	Külön tartalék alap — — — —			1550	—
43	Visszleszámitolásokban a toroczkói takarékpénztárnál — — — —	22000	—	4	Tisztviselők nyugdij alapja — — —	12264	98		
					„ „ „ 5% kamata	613	25		
52, 54, 56, 58, 66, 67, 69, 70, 74, 75.	Folyó számlákban — — — — —	83785	66		„ „ „ 2% jutalék	95	92		
19	Az intézet házastelke — — — —	24783	99		„ „ „ csatolás	36	71	13010	86
21	Ingatlan földbirtokban — — — —	34507	40	49	Betétek és tőkésitett kamatok			413788	05
23	Perköltség előlegekben — — — —	2201	12	35, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 73,	Visszleszámitolt váltók — — — —			165775	74
				36	Osztrák magyar bank mellékhely beszedés számla — — — — —			1530	59
				29	Fel nem vett fizetések — — — —			83	—
				5	Fel nem vett osztalék — — — —			261	—
				11	Részvényjegy bélyegdij — — — —			2	09
					100.000 frt alaptőke 5% kamata —	5000	—		
					Birtok jövedelem már megadóztatva	1800	—		
					Megadózott házbér és értékpapir jövedelemből — — — — — —	200	—	7000	—
	Főö szeg	707101	33		Főö-szeg			707101	33

Tordán, 1898. évi deczember hó 31-én.

ifj. Velits Ödön, s. k. pénztárnok. **ifj. Kimpel Floris,** s. k. v. igazgató. **Sipos Béla,** s. k. könyvvezető.

A jelen mérlegszámla az alólirt felügyelő-bizottság által az alapszabályok értelmében megvizsgáltatván, a zárszámadások s a kezelési könyvekkel összeegyeztetvén, pontosnak és hitelesnek találtatott. — Torda, 1899. évi január hó 20.

Gombos László, s. k. f. ü. b. elnök. **Székely János,** s. k. f. ü. b alelnök. **Dániel József,** s. k. f. ü. b. tag. **Székely Dénes,** s. k. f. ü. b tag. **Polonyi Sándor,** s. k. f. ü. b. jegyző.

---

a vidéki

Hatóságilag engedélyezett Végeladás

a Wesselényi Miklós-utczában levő

Poszler és Társa-féle DIVATÁRU ÜZLET

teljes feloszlása miatt

a raktáron levő ezer meg ezer féle divatczikkeket az idő rövidsége miatt bármily elfogadható olcsó árban kiárusitjuk.

A nagyérdemű közönségnek legjobb alkalma van szükségletét beszerezni.

Egy próba vásárlás megfogja győzni, hogy valóban szép uj divatczikkeket csaknem félárban lehet vásárolni. **Kedd és Pénteki napokon a felhalmozott maradékok eladása.** 73 3—0.

Eladás nagyban és kicsinyben.

becses figyelmébe.

Ajánlva a közönség

Ny. Magyary Mihály nyomdájában Kolozsvárt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.